

Delobota

Uredništvo in upravnništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Neročnina mesečno Din 4.—, četrtletno Din 12.—, polletno Din 23.—, celoletno Din 45.— — Inzerati po tarifi

Leto II.

Kranj, 26. februarja 1938

Štev. 9.

Kmečka mladina v kroju

Da se kmetu danes ne godi dobro, že vedo vsi. Kako malo je resnice v tistih besedah, ki opisujejo kmečko delo samo z lepe strani, ki govore o lepota kmečkega življenja, o plodnih brazdah in o pličjem žvrgolenju pri delu, o zdravi kmečki družini in starih šegah in običajih, o nepokvarjenem kmečkem človeku in njegovem neuničljivem poštenju, to ve najbolje kmet sam, ki vidi vsak dan, kako njegov dom razpada pod težo davkov in trošarin, kako si prisvajajo njegovo zemljo banke, pri katerih se je zadolžil, kako odhaja njegova mladina v mesto v tovarne, ker ne more živeti doma.

Vsa teža te velike bede, ki vlada na kmetih, se je zvalila posebno na kmečko mladino. Koliko je naših kmetov, ki bi imeli zemlje dovolj, da bi lahko živeli svojo rodbino s tem, kar sami pridelajo? Naši kmečki mladinci ne preostaja drugega, kakor da zapuščajo svoje revne domove in gre v industrijo in obrt iskat dela in kruha. Mlademu človeku s kmetov pa je mnogo težje dobiti delo nego mestni mladinci, ker se kmečki otrok le redko izuči kake obrti, ki mu omogoči vstop v tovarno. Zato more dobiti mladi kmečki človek ponavadi le slabo plačano nekvalificirano delo ali pa pomaga pri sezonskih delih ter se na zimo spet vrača domov, kjer večja skrito brezposelnost. Se bolj kakor delavsko mladino mučijo torej kmečko mladino vprašanja, na kakšen način priti do kruha in kako olajšati težavni položaj, v katerem je kmečka mladina danes. Jasno je, da more na ploden način govoriti kmečka mladina o teh vprašanjih samo, če je združena, če ima svojo organizacijo.

Priznavamo, da je bridka resnica, kar piše „Orač“, glasilo kmečke zveze, o teh stvareh v svojih drugih letošnjih številki, ko pravi: „Ali je v redu, da so se do sedaj med kmečko mladino postavljala na dnevni red vse premalo vprašanja, ki je od njihove prave rešitve odvisna bodočnost kmečke mladine?“ Pravo gotovo to ni v redu! Toda kdo bi moral v prvi vrsti postavljati ta vprašanja? Po našem mnenju bi bila zato poklicana predvsem ravno Mladinska kmečka zveza in za reševanje teh vprašanj bi morala izkoristiti prostor, ki ji ga daje na razpolago ravno „Orač“ sam. Kako pa izkoristi Mladinska kmečka zveza ta prostor, nam najlepše kaže članek „Kroji in prapori“ v isti številki „Orača“. Ta članek razkriva, da niti v Mladinski kmečki zvezi niso govorili preveč o tistih „vprašanjih, od katerih zavisi bodočnost kmečke mladine“, pač pa so „mnogo že govorili in ugibali o kroju, znakih in praporih.“ Tako reševanje vprašanja kmečke mladine prav gotovo ni nobeno reševanje. To se prej pravi, da se norčujemo iz kmečke mladine in njene bede. Prav nič tudi ne pomaga, če dodamo, da naj bo „kroj kar moči domač — slovenski, čim bolj pripraven tudi za drugačno uporabo, zlasti pa poceni“. Kaj pomeni to, da naj bo kraj pripraven tudi za drugačno uporabo? To pomeni, da naj si danes kmečki fant in kmečko dekle, ki se kljub trdemu garanju od jutra do večera malo kdaj dositega najesta, nabavita še neko posebno obleko, s katero se bosta postavljala pri raznih takozvanih narodnih svečanostih, pri katerih bodo seveda vsi, samo slovenskega naroda ne bo. Kmečki fant in kmečko dekle poznata tako kot slovenski delavec in slovenska delavka samo en kraj, na katerega sta ponosna, to je njihova delovna obleka, pa najsi je strgana in umazana. Kogar je tega kroja sram, temu ni mesta v naših vrstah.

Podogodkih v Srednji Evropi

Po daljšem presledku se je zopet začela v Srednji Evropi odigravati zgodovina s filmsko brzino. In ugotovili moramo, da gre razvoj nam Slovincem v slabo.

30. januarja bi moral režim, ki je v Nemčiji „ustvaril III. Reich in prinesel svobodo, kruh in čast“, praznovati s proslavami svojo petletnico, toda od parad se je izvršil samo defilé telesne garde pred Hitlerjem. Globoka kriza je tiste dni pretresala režim: armada se je uprla politiki, ki jo vodi narodni socializem v svetu. Dolgotrajna vojna v Španiji, ki zahteva vedno večje žrtve; Kitajska se je zedinila in se upira Japonski; Abesinija se ni izkazala za zlato jamo Italije, ampak hoče denarja in vojakov, Avstrija se upira anšlusu, Gogov režim je žalostno končal, od Jugoslavije ni dobila vsega, kar je pričakovala, Anglija se je odločno uprla avtoritarnim režimom. Tudi gospodarski načrt vojski ni ugajal.

Blombergova ženitev je bila samo povod dogodkov. Na koncu se je Hitler imenoval za poveljnika armade, cela vrsta generalov je bila odstavljena, novi ljudje so prišli na površje. Reklji so, da je stranka zmagala 100 odstotno nad armado itd. V resnici je bilo nekaj drugače. Proti generalu Fritschu, ki je predstavljal Reichswehrovske opozicije proti Hitlerju, je stranka postavila Reichenau-a, ekstremnega nacionalsocialista in ustanovitelja teorije o nenadnih napadih. Generaliteta se je temu uprla, prišel je gen. Keitel za šefa general. štaba iz vrst zmernejše opozicije, ministrstvo vojske je dobil Hitler; da pa ne bo neomejen v moči, je ustanovljen tajni državni svet. Za generala Reichenau-a se je dobilo mesto poveljnika novega armadnega zbora v Lipskem (meji na ČSR). Neuraha je zamenjal v zunanjem ministru Ribbentropp, „oče protikomunis-

Mladinska kmečka zveza ugiba tudi o znakih za kmečko mladino. Zdi se nam, da je to precej nepotrebno delo. Naši znaki, po katerih se bomo spoznali, ne da bi se mogli zmotiti, so naše žuljave roke, so naša orodja, s katerimi delamo, naši plugi, naši srpi, naše kose itd. Znače, ki se nosijo na obleki, si bodo seveda najraje zatikali prav tisti, ki so jih najmanj vredni. Tako vsaj nas uči izkušnja.

Zdi se nam, da je Mladinska kmečka zveza na napačni poti, ker išče rešitve perečih vprašanj kmečke mladine na tak zunanji način. Mladina bi tako postala samo privesek kaki politični struji, kateri naj bi pri cirkuških prireditvah služila s svojimi cirkuškimi uniformami. V kmečko mladino bi se zanesel duh neresne površnosti, ki pa bi imel to resno posledico, da bi se oko kmečke mladine obrnilo proč od tistih vprašanj, ki jih je zares treba rešiti, in da bi kmečka mladina postala ubogljivo orodje v rokah brezvestnih politikov, ki bi jo žrtvovali na „oltarju domovine“ v zunanjepolitičnih pustolovščinah ali pa bi jo uporabili za ohranjanje takozvanega „reda in miru“ doma, ki ga pa prav sami hoče in vede rušijo vsak dan. Prava rešitev kmečke mladine, ni v krojih in znakih in praporih, prava rešitev je v tem, da damo kmečki mladinci dela in kruha, da ji ustvarimo možnosti, s katerimi si bo lahko pridobila več znanja, ki je potrebno v današnjem življenjskem boju, da jo prepojimo s tako živo željo po svobodi vseh zatiranih, da se bo s ponosom lahko imela za potomstvo tistih slovenskih kmetov, ki so sodelovali pri slovenskih kmečkih puntih.

tičnega pakta“ od katerega pričakujejo bolj aktivno in uspešno delo v svetu (posebno v Angliji). Göring ni dobil zahtevanih razširjenih pooblastil za izvajanje štiriletke (če je dobil še celo nove omejitve, niso povedali), bil pa je imenovan za maršala.

Milijon delavcev za avstr. neodvisnost

Avstrijska strokovna zveza objavlja resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in podpisana od zaupnikov vseh delavskih organizacij in vseh strok in ki predstavlja enotno voljo delojemalcev, ohraniti Avstriji neodvisnost in svobodo. Nad en milijon delavcev in nameščencev je v tej resoluciji izjavilo, da hočejo do zadnjega moža vztrajati v borbi na strani sedanjega kancelarja dr. Schuschnigga, zakonitega izvršitelja oporoke od narodnih socialistov umorjenega Dollfussa.

Tozadevna resolucija se glasi: „Zaupniki delavcev in nameščencev izjavljajo v imenu zastopanih delojemalcev svojo neupogljivo pripravljenost, stopiti vsak čas aktivno v boj za ohranitev svobodne in neodvisne Avstrije in voljo, združiti se v tem

Sledil je pritisk na Avstrijo in uspel. Domovinska fronta, v kateri se je zadnji čas počelo zbirati delavstvo in vsi elementi, ki so za neodvisnost Avstrije, je odprta hitlerjevcem. Ti jo bodo izrabili. Anšlus je morda vprašanje par mesecev, celo lahko par tednov. V kakšni obliki, mirni ali nemirni? Pruski škorenj je na poti, da postavi nogo na Karavanke.

boju z vsakomur, ki hoče v tej borbi častno sodelovati.

Zaupniki smatrajo vsako ogrožanje avstrijske neodvisnosti predvsem za ogrožanje evropskega miru, ki je vezano s strahotnimi posledicami za deželo, potem pa tudi za delavstvo z neugodnimi posledicami na socialnem, političnem in gospodarskem polju.

Zaupniki se dobro zavedajo, da je boj za svobodo in neodvisnost Avstrije izredno težaven in da ta boj predvsem zahteva strnjene vrste celokupnega, Avstriji zvestega prebivalstva.

Delavci in nameščenci ne poznajo v tej težki uri nobene razlike smeri in stojé s svojimi zastopniki v tem boju za neodvisno, svobodno, socialno, krščansko in nemško Avstrijo strnjeno ob strani svojega kanclerja.“

Sile vojne : Sile miru

Vojaške spremembe v Nemčiji so dale ulemeljen povod za nova preračunavanja sil in možnosti v svetu s strateškega stališča.

„Napadalni blok“ držav protikomunističnega pakta je v dveh letih dokazal, da svoje ime zasluži: Italija v Abesiniji, Nemčija v Španiji, Japonska na Kitajskem.

„Mirovni blok“ držav Francija—USA—Anglija je zopet dokazal z svojim zadržanjem, da je ime pravično. Saj je dostikrat odstopal od svojih interesov, še bolj pogosto pa je prepuščal države, ki so nanj računale, na cedilo.

Po oceni francoskega generalštaba so sile, po enotah „vojaškega potenciala“, razdeljene v svetu takole:

USA	16 enot	Poljska	4 „
Rusija	14 „	Kitajska	4 „
Anglija	12 „	ČSR	3 „
Francija	10 „	Jugoslavija	3 „
Nemčija	9 „	Rumunija	2 „
Japonska	10 „	Avstrija	1 „
Italija	7 „	Madžarska	1 „

Kakšne so možnosti za zvišanje tega potenciala? Generali teh možnosti ne vidijo, edino Sovjetska zveza se more ojačiti še za 20—40%. Tudi Kitajska, če se zedini, vzdrži japonski naval. Izpopolnjevanje armad je še možno in se povsod z vso silo vrši.

Mogoče pa so še spremembe, z ozirom na notranji in gospodarski položaj posameznih držav. Gospodarsko nestabilne države namreč vedno težje vzdržujejo ogromni vojni aparat.

V času izbruha svetovne vojne je bilo v prvih tednih vojne vrženo na meje in fronte 5—6% prebivalstva. Bojev se je v polnem razmahu klanja udeležilo do 20% prebivalstva. Danes ti procenti ne odgovarjajo več. Diktatorske države morejo postaviti v vojno 50% svojih vojaških sil v 10 dneh, dočim morejo miroljubne države spraviti na bojišča istočasno kvečjemu 35%. Toda pokazalo se je, da 100.000 mož v obrambi pomeni več kot 200.000 v napadu in sicer tako s strateškega kot s psihološkega stališča. To izkušnjo je dal Madrid. „Totalna vojna“ se je pač izkazala kot strašna in uničujoča, toda silno draga. Iluzije o zmagah v par tednih so se razbile. Kljub

plinu, aeroplanom in vojnim ladjam, tankom in bacilski vojni ter vsem ostalim bojnim strojem se je izkazal pešak z dobro puško, obleko, hrano in disciplino ter z zavestjo, čisto osebno zavestjo kaj brani, za najvažnejši faktor, ki končno odloča v boju.

Zadržanje in politika držav po svetu se danes ne ravna po zadržanju miroljubnih držav, ampak po razpoloženju napadalnih držav. Na vsak način je protikomunistični pakt, trikot Rim—Tokio—Berlin nastal zato, da Berlin—Tokio oklene Francijo, Češko in Rusijo. Toda trikot je kmalu pokazal svoje tri rogove ali ogle. Vsaka stran je naperjana na drugo državo: Tokio—Berlin proti Moskvi, Rim—Berlin proti Franciji, Tokio—Rim proti Angliji. Zlasti Nemčija si je vedno prizadevala Anglijo nevtralizirati.

Razmerje vojnih sil, postavljenih v najaktuelnejše pozicije, kaže sledeči rezultat:

Berlin—Rim—Tokio	London—Pariz—Washington
400 divizij	250 divizij
2 milj. ton na suhem	3.5 milj. ton na morju
4000 ton v zraku	6000 ton v zraku
(nosil. bombarderjev)	(nosil. bombarderjev)

Velike države miru podlegajo v najvažnejši vrsti: v pešaku, dočim so tehniško močnejše.

Šele, če mirovnemu bloku prištejemo Rusijo (in to — po mnenju generalštabov — smemo in moramo) dobi mir solidno premoč:

Rusija	
na suhem	250 divizij
na vodi	neznano
v zraku	3000 ton

Prognoze in računi za vojno pokažejo važnost srednjih in malih držav. Zato opazamo v zadnjih dveh letih, kako diplomati hodijo sem in tja in kupujejo armade. Posebno napadalne države kažejo v tem sijajno iznajdljivost.

Razmerje sil se premika, enkrat za mir enkrat za napadalce. Ostaja pa pri vseh računih o tonah in milijonih še en faktor, ki postaja važen najbolj v boju: moralna rezerva; te bi tehnika pokazala za mir mnogo, za napadalce pa malo; to vemo vsi, ne samo generalštabi.

Stavkovni val v Sloveniji v letih 1935-36

Kraigher Vito „Sodobnost“

2

II. Položaj delavstva pred leti 1935/1936

Gospodarska kriza je pahnila slovensko delavstvo v brezupen položaj. Celo industrije, ki krize sploh niso občutile, kakor n. pr. predvsem tekstilna industrija, so plačevale najnižje mezd, nekatere samo po 1 Din na uro ali 8—10 Din na dan. Število delavstva v lesni in stavbni industriji je silno padlo (od 14 na 9 tisoč, stavbnih pa od 14 na 10 tisoč, torej v obeh za eno tretjino), ostanek zaposlenih je delal za najnižje mezd, mnogo čez zakoniti delovni čas.

Zaposleni delavci so bili med krizo popolnoma odvisni od podjetnikov, od katerih so morali sprejeti vse delovne pogoje in delali za najnižje mezd, kajti nadomestnih moči za nezadovoljneže je bilo na pretek. Zato kaže stanje mezd in kolektivnih pogodb med krizo do l. 1935 žalostno sliko trpke usode slovenskega delavstva, ki je nosilo največji del bremen, ki jih je kriza naložila slovenskemu gospodarstvu.

Kolektivne pogodbe sta imeli pred l. 1935 le rudarska in težka kovinska industrija, v tekstilni industriji pa le 10% delavcev. V rudnikih je bilo l. 1935 zaposlenih okoli 7250 rudarjev. V premogovnikih je padla mezd od 53,5 din v l. 1929 na 41 din na dan v l. 1935, v rudnikih lignita pa od 44,35 din na 39 dinarjev na dan. V istem razdobju je padlo število šihov od 3074 na 1476. Kolektivne pogodbe so imeli rudarji TPD (okrog 5000), rudarji v Velenju-Zabukovici (850) in, svinčenem rudniku v Mežici (750).

V težki kovinski industriji (Jesenice, Cinkarna v Celju, Štore, Guštanj-Ravne) s skupno 3000 delavci, je imelo l. 1935 2800 delavcev urejene delovne pogoje s kolektivnimi pogodbami. V lahki kovinski industriji je imelo nasprotno od 7000 delavcev le 2800 kolektivne pogodbe s podjetji, in sicer delavci tovarne verig na Lescah, železarne v Muti in „Kovine“ v Mariboru. Mezde v obeh vejah kovinske industrije, ki krize skoraj občutila ni — razen nekaterih podjetij iz lahke industrije —, so bile razmeroma najvišje v Sloveniji.

Ostale glavne industrije v Sloveniji: stavbna (15.000 delavcev, skupno z industrijo kamenja in zemlje), tekstilna (15.000), lesna (9500), usnjarska (4500), papirna (2000), kemična (2000) in steklarska (1000) delavcev niso pred letom 1935 skoraj poznale kolektivnih pogodb, ki jih je imelo le 10% tekstilnega delavstva (Tržič) in delavci kemične tovarne v Hrastniku.

Mezde so bile v večini teh industrij notorično najnižje. Vzemimo za primer samo mezde tekstilne in stavbne industrije, ki sta l. 1936 imeli tudi največji stavkovni gibanji.

Stavbni delavec je sezonski delavec, ki dela komaj 4 mesece v letu. Sam-

ski delavec bi moral zaslužiti vsaj 3-7 din na uro, da bi dosegel eksistenčni minimum in se mogel nekako preživeti tudi v zimskih mesecih, ne da bi stradal. Dejanski pa je bil zaslužek stavbinskega delavstva pred l. 1936 tako nizek, da med delavci, zaposlenimi pri zgradbah ni toliko zaslužilo niti 65%, med delavci zaposlenimi pri gradnji cest in železnic pa le 85%. Mezda večine je znašala od din 1,40 do 2,80 na uro. K temu stanju mezd v stavbni industriji je treba prišteti še dejstvo, ki ga je statistično ugotovila Delavska Zbornica v Ljubljani, da je bilo l. 1935 38% zidarjev in 40% pomožnih delavcev stavbinske stroke zaposlenih manj kot 4 mesece v letu in da jih v l. 1934 niti 15% ni bilo stalno zaposlenih. Lahko si sedaj zamislimo položaj družinskega očeta z več otroki, ki je zaslužil dnevno po 10—12,5 din, v štirih mesecih tedaj 1200—1500 dinarjev, s katerimi bi moral preživljati družino vse leto.

V tekstilni industriji so bile mezdne razmere toliko boljše, ker tekstilna industrija delavstvo stalno zaposluje. Mezde same so pa bile enako nizke od din 1,50 navzgor, ponekod pa tudi manj na uro. Med delavkami, ki imajo večino v tej industriji, jih je imelo 3.600 mezd pod 3 dinarje na uro in od teh 1200 pod 2 dinarja na uro.

Tudi kršitve socialne zakonodaje so bile med krizo in pred leti 1936/36 na dnevnem redu. Na čelu vsem je bila v tem pogledu tekstilna industrija, ki je v letih krize sicer uživala največjo prosperiteto (narasla je po številu delavstva od 9000 v letu 1930 na 15.000 v letu 1936), je pa tudi svoje delavstvo, po večini iz kmečke okolice Kranja, Maribora in Ljubljane, najbolj izkoriščala. Najhujše razmere so menda vladale v Kranju. (V pravih, ki jih po stavki vodijo zoper ta podjetja delavski zaupniki radi neupravičenega odpusta, so prišla pred sodiščem na dan sledeča dejstva o razmerah pri „Jugobruni“: delavstvo nima omaric za obleko in jim podgane požro vso hrano iz zavojev in obleke; v žepih najdejo delavci često podgano mesto skorje kruha, ki jo je prinesel seboj. Stranišča niso oskrbljena z vodo; ker se pa nahajajo v neposredni bližini delovnih prostorov, vlada v le-teh neznošen smrad; ventilacije nima noben oddelk v celi tovarni! [Gl. P. 96—101 št. sodnih spisov okrožnega sodišča v Kranju]). V takih razmerah je kranjsko delavstvo delalo več let in vse zahteve zaupnikov, da se ti nedostaki odpravijo in mezde zvišajo, niso zalegle; ni čuda, da je delavstvo slednjič poseglo po skrajnem sredstvu in stopilo v stavko.

Berite „Soboto“

Nenadoma pa nekje zagrmí. Tiho, sklenjeno premirje se zopet umakne valu topniškega ognja, ki se je razvil preko vse fronte.

Mir ljudem na zemlji, prosijo milijoni v pomanjkanju in bede, lakote, prostitucije in španske bolezni polnem zaledju. Ali ni boga, ki bi jih uslišal? Mir ljudem na zemlji — rezko sikanje in tuljenje granat, nekaj močnih eksplozij — med nami se razprši dim. Dva izmed nas sta dotrpela.

Še le proti polnoči smo spravili našo ropotiljo na mesto. Od požgane vasi je cerkev še precej ohranjena. Gosta megla zastira pogled sovražniku in tako nam je dovoljen kuriti. Pred velikim oltarjem napravimo ogenj. Tam si sušimo svoje cape in si trebimo mrčes, ki nam pije še zadnje ostanke krvi, potem strmimo nemo v ogenj, to edino dobroto kulture, katero nam je še dano uživati.

Sij ognja privabi infanterista, ki je na polji v lazaret. Strgan je, obraz mu je močno obraščen, a vendar je videti vesel. Desna roka mu visi na obezi okoli vratu. Naprosi nas za tobak in hiti pripovedovati. Pomislite tovariši, kakšen strel! V gornji lakti mi tiči kroglica, malo skel. Toda upam, da

Preračunska obč. seja na Jesenicah

Obč. odboru na Jesenicah je bil na seji dne 12. t. m. predložen v razpravo preračunski predlog za leto 1938/39 v znesku din 2.857.565 izdatkov in dohodkov. Tako načelne kot posebne debate so se udeleževali največ župan v imenu celokupne disciplinirane dvajsetorice JRZ, dr. Rekar v imenu kluba nar. soc. gosp. liste ter delavec Novak, dr. Stanovnik in dr. Štampihar iz kluba slov. del. ljudstva.

Po orisu smernic za sestavo proračuna po županu je branil dr. Rekar nazore liste, ki ji je bil nosilec, predvsem v tem smislu, da bi bil proračun lahko nižji, ker bi bilo treba doklade primerno znižati. Govorniki kluba slov. del. ljudstva so pa opozarjali, da znaša proračun občine Celje, ki je razmeroma le malo bolj industrijsko razvita kot jeseniški industrijski revir z občinama Jesenice in Koroška Bela deset milijonov dinarjev, proračuna občin Jesenice in Javornik-Koroška Bela pa znašata skupno največ tri in pol milijona dinarjev. Lahko bi pa znašala skupaj vsaj din 8.000.000.—. Dr. Stanovnik in dr. Štampihar sta uporabila preračunsko debato spet za to, da sta s temeljitima razpravama o vseh visečih vprašanjih, ki bi morale zanimati Jeseničane kot državljanke, dvignila raven razprav na tisto višino, zaradi

katero se je prijelo obč. odbora na Jesenicah ime „parlament“; ugotovitve dr. Stanovnika so pa — za čudo — razhudile zastopnike nar. soc. gosp. liste bolj kot liste, ki so se jih v prvi vrsti tikale.

V posebni debati so glasovali le štirje navzoči odborniki liste slov. del. ljudstva za predlog dr. Štampiharja, da se pri materialnih izdatkih naslovi postavka „volitve din 5.000.—“ bolj točno „volitve s tajnim glasovanjem din 5.000.—“, vsi drugi, tudi bivši kandidat slov. del. ljudstva Čelesnik Ivan, so se vzdržali. Če se § 62 zakona o občinah prav razlaga, je bil zaradi takega glasovanja pravzaprav gornji mični predlog sprejet. Predlagatelj je svoj predlog utemeljil z znanim stališčem „Slovenca“, ki je pisal, da volitve brez tajnega glasovanja sploh niso volitve. Po raznih malih popravkih je bil končno z glasovi kluba JRZ sprejet proračun v znesku din 2.887.565.— izdatkov in prav toliko dohodkov. Doklada k neposrednim davkom bo 44 odstotna, letos je bila 50 odstotna.

Preračunski seji so nekaj časa prisostvovali tudi župani iz okraja, ki so v akcijskem odboru za okrajno bolnišnico.

Naši „Teibli“

Sleparije nedavno pred ljubljanskim okrožnim sodiščem na pet let ječe obsojenega poklicnega goljufa Teibla so odjeknile tudi v Kranju. Vzrok temu je v prvi vrsti dejstvo, da je Teibl skušal vršiti tudi v Kranju svoje plodonosno delovanje, v drugi pa žalostna resnica, da se tudi mi v Kranju in okolici prav lahko pobahamo s Teiblu zelo sorodnimi tipi, ki se v zaupanju na dozdevne „visoke zveze“ potom najrazličnejših utaj, sleparij in goljufij okoriščajo na škodo slovenskega delovnega ljudstva.

Po priznanem receptu „Primité talu!“ so vzdignili največji hrup tisti, ki imajo najbolj kosmato vest. Z glasno govorico in debelo tiskano besedo se je opozarjalo na izjavo goljufa Teibla o znamenem kranjskem trgovcu s prozornim namenom, da bi se odvrnilo zanimanje javnosti od afer, ki kljub najskrbnejšemu prikrivanju in zameglevanju lezejo nezadržno na dan in vedno jasneje dokazujejo moralno kvalifikacijo tistih, ki imajo dandanes...

Ni ne naša naloga, še manj pa naš namen braniti kogarkoli, kajti vsak bo moral prej ali slej nositi posledice svojih sleparij, kakor jih nosi že Teibl. Opozoriti pa hočemo vse tiste veleugledne gospode, da jih tudi „visoke zveze“ ne bodo rešile pred zasluženimi kaznjami. Denarne kazni in utajene davke sicer zastarajo, dokazi o lumparijah in strilih eksistencah pa ostanejo in vpijejo — po masčevanju.

Goljufije, poneverbe, utaje ne zastarajo in ne zarjave nikdar v očeh tistega ljudstva, ki si s trdim delom služi svoj vsakdanji košček kruha, ki ne zna in ne more utajevati davkov in ki s krvavo zasluženimi dinarji plačuje državne, banovinske in občinske davke. Vsak krivično pridobljeni dinar daje svojemu nezakonitemu lasniku neizbrisen žig sramote, katerega ne opere niti najfinjšee toaletno milo. Slepar ostane slepar, pa tudi če hodi redno vsako soboto k spovedi, v nedeljo k obhajilu — prihodnji leden pa zopet naprej goljufa. In ironija usode je, da postane običajno v zadnji inštanci dobljena krivična pravda kmalu nato — izgubljena.

Dokazi se zbirajo in teža istih bo podrla marsikoga, ki se smatra danes še nedosegljivim, kajti božji mlini meljejo počasi pa gotovo in na vsakih sedem let se lahko menjajo — kakor sestavine človeškega telesa — tudi prebivavci kaznilnic. Fiat iustitia, percat mundus!

Se nadaljuje.

Couch zofe, otomane, divane, in vse tapetmiške izdelke izvršuje točno in solidno po zmernih cenah

V. TONEJC
tapetnik o KRANJ

PODLISTEK

Škerbinc:

Mir ljudem na zemlji

Leto 1917., predzadnje leto kolektivne blaznosti, ki je popadla skoro vse takozvano kolektivno človeštvo...

Mrak pada na zemljo... Dež nenehoma lije na zapuščeno, otožno pokrajino. Po cesti se vije baterija na maršu, podobna ogromni kači. Nihče več ne jezdi — tudi vozniki stopajo sklonjenih glav poleg vprege.

Lepa cesta ostane na naši desni in mi se bližamo cilju po razvoženi, močvirnati poti. Ljudem in konjem se vdirajo noge v gosto, lepljivo blato, ki jih drži v pasli. Baterija ne more več nikamor, dasiravno je že blizu prenočišča...

S fronte se čuje zamoklo grmenje topov, reglanje strojníc in posamezni strelji iz pušk. Blizu smo že prvi liniji. Postopoma ponehujje grmenje in ko se napravi noč, popolnoma utihne...

Svela noč... mir ljudem na zemlji...

Med tem vlačimo z nadčloveškim naporom topove in vozove iz blata. Uboga, izmučena živina nam je bolj v napoto kot v pomoč...

fronte ne vidim več. Marsikdo ga z zavistjo pogleda... In to so ljudje...

„Oh, kdaj bo konec tega pekla“, se izvija starejšemu topničarju iz dna razdvojenega srca... Nihče mu ne da odgovora. Srepa bulimo v ogenj, kot bi bil tam napisan odgovor. Tedaj pa začujemo izozad močan glas in vsi prisluhujemo.

„Mi delavci in kmetje, mi bi morali sami napraviti konec temu blaznemu početju; mi, ki so nas zaradi par neodgovornih, zločinskih ljudi in kopic vojnih dobičkarjev nagnali v klavnico; mi, ki smo morali zapustiti naše delo, našo zemljo, naše družine, da sedaj trpe pomanjkanje, mi milijoni, ki trpimo in padamo, da se peščica ljudi opaja z dobrotami tega sveta.“

Več oči se ozre bolj živahno v govornika. Arzenalski delavec, ki je v civilu, mu tudi nemo pritrjuje...

Mir ljudem na zemlji...

Jutri pa v novo postojanko, da sipljemo pogubo in smrt med sovražnike, delavce in kmete, ki nam niso storili nič zalega in s katerimi bi bili, ker imamo iste potrebe in zahteve, lahko najboljši prijatelji. Tudi oni imajo, kot mi, sestre, matere, žene, otroke, ki jih željno pričakujejo, kot nas naši dragi.

In kolikerim od njih je usojeno, da ne bodo nikdar več videli svojih dragih? Namesto njih bodo poslali le uradno obvestilo — padel...

Ogenj pojema. Infanterist se poslovi od nas. Še malo počakamo v prijetni toploti z mislimi pri naših dragih. Med nami so tudi taki, ki imajo svoje domove blizu bojnih linij. Njim je vojna požgala domove, razdejala posestva in razgnala svojce.

Izmučeni odhajamo drug za drugim v svoje brloge in se sprašujemo kedaj bo tudi za nas veljalo: mir ljudem na zemlji.

Leto 1917—19 stoletij po smrti Onega, ki ga je bila sama ljubezen in ki bi ga danes obesili zaradi veleizdaje, kot so ga takrat križali, ker je učil ljubezen in oznanjal mir ljudem na zemlji.

Kaj res ni napredka, je li usoda človeka, da bo poginil v črni zmoti in divjaštvu? — Ne!

Ponižena in tlačena ljudstva bodo s silovito močjo raztrgala verige suženjstva.

Človek bo postal človek in v resnici in za vedno bo —

Mir ljudem na zemlji.

Ali je župan Križnar dobil zadoščenje?

Ali je župan Križnar dobil zadoščenje?

Uradna revizija občinskega gospodarstva občine Stražišče pri Kranju se je vršila po odredbi banske uprave meseca januarja leta 1936. (entisočdevetstošestintridesetega). V sredo 23. februarja leta 1938. (entisočdevetstoosemintridesetega) — torej po petindvajsetih mesecih — pa se je ta zadeva končala pred ljubljanskim okrožnim sodiščem z oprostilno razsodbo, s katero naj bi se dalo županu Križnarju popolno zadoščenje.

Vsem je še v dobrem spominu gnusna gonja, v kateri se je skušalo pismeno in ustmeno blatiti župana Križnarja in njegove prijatelje ter hotelo izrabljati dozdevne fiksne rezultate banske revizije v politične namene. Lepa zbirka neogabnejših klevet bi nastala, če bi zbrali vse te cvetke krščanske ljubezni do bližnjega in jih povezali ter poklonili tistim, ki so jih skuhal. Toda oglejmo si raje najprej obtožnico.

Na podlagi revizijskega poročila banske uprave, katero sta sestavila banska revizorja gg. Rotar in Selan je vzdignil državni tožilec proti županu Križnarju obtožnico, ki mu očita, da je poneveril občinski denar in zagrešil še mnogo drugih nepravilnosti: med drugimi ga obtožuje, da si je pridržal 6000 dinarjev, ki so bili v blagajniškem dnevniku leta 1933. neupravičeno vpisani kol kupnina za gramozno jamo; nadalje da je zatajil din 150, dvignjenih v ljublj. Mestni hranilnici; 2400 din za pasje takse in 3000 din za lovsko zakupnino.

Zagovor župana Križnarja je trajal dobri dve uri. Križnar je jasno in nedvoumno izpovedal kakor že v preiskavi, da si ni nikdar prisvojil niti pare občinskega denarja, temveč da je celo stalno, kadar je bila občinska blagajna prazna, zalagal s svojim denarjem občinsko blagajno zato, da so ja bili vsi občinski računi pravočasno poravnani in da so občinski nastavljenji lahko v redu prejeli svoje plače. Glede 6000 dinarjev za gramozno jamo je pojasnil in dokazal, da je tu pač bila pomota v knjiženju, katero je zagrešil že leta 1933 takratni banski revizor, in da o kaki poneverbi sploh ne more biti govora, ker je takrat vodil blagajniške knjige tajnik Bajželj, izplačala pa je vršil vsakokratni blagajnik. Glede 150 dinarjev, dvignjenih na občinsko knjižico, je Križnar pojasnil, da je res večkrat dvignil manjše zneske v Ljubljani, da pa je po povratku vedno izročil knjižico tajniku z naročilom, da vpiše vsakokratne dvige. Zgodilo se je res, da je tajnik parkrat na to pozabil in ni pravočasno ali pa redno vpisaval dvignjenih zneskov, toda o poneverbi ali goljufiji sploh ne more biti govora, ker je tozadevna hranilna knjižica ležala stalno v občinski blagajni ter je bila vsak čas na razpolago vsem občinskim uradnikom, vsem članom občinske uprave, vsem občinskim odbornikom in revizorjem. Na enak način je župan Križnar zavračal vse ostale očitke in dokazoval, da so bile vse osporavane postavke vpisane pravočasno in redno v predpisane knjige in sezname, v glavno blagajniško knjigo pa jih vpisoval, kadar je imel čas in kadar je mogel to delo v miru in nemoteno opraviti. Revizorja zato nista ugotovila le netočnega knjiženja v škodo občine, temveč tudi netočno knjiženje v škodo župana Križnarja samega, kajti po samem revizijskem poročilu je ugotovljeno, da je bilo v škodo občine knjiženih okrog 8000 dinarjev, v škodo župana pa okoli 11.800 dinarjev.

Banski inšpektor g. Selan je kot priča potrdil te Križnarjeve navedbe in dodal, da je moral celo sam opozoriti župana na teh 11.800 dinarjev. Stražiški rojaki so kot priče zaslišani izpovedali, da uživa župan Križnar v Stražišču najboljši glas, da je zelo pošten in ugleden človek ter da je posebno pri revežih zelo priljubljen; vsled vseh teh dejstev uživa župan Križnar v Stražišču vsesplošno zaupanje in ni ga, ki bi mu mogel z mirno vestjo prisoditi, da se je hotel

Domače vesti

Vse naročnike prosimo, da nam čimpreje poravnajo naročnino! Kdor je sprejel vseh 21 števil iz lanskega leta in nam ni še ničesar nakazal, ta dolguje za leto 1937. Din 21.—, sicer pa znaša naročnina celoletno Din 45.—, polletno Din 23.—, mesečno pa Din 4.—. Z rednim plačevanjem nam prihranite mnogo truda in mnogo stroškov!

Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju priredi v nedeljo 27. t. m. ob 11. uri v kino dvorani Na rodne doma aktualno predavanje dr. Kiovskega o češkoslovaških manjšinah v bratski republiki, katero bo združeno s prikazovanjem filmskih pokrajinskih slik ter mest na Čehoslovaškem. Bijejo nam zelo usodne ure naše težko priborjene svobode. Glejte vsi dragi mečani brez razlike, kako si ohranimo to svobodo! Zato pridite vsi, ker je brez vstopnine.

Podružnica S. P. D. v Kranju javlja, da se vrši radi nepredvidenih ovir predavanje o temi „Nazaj k naravi“ v četrtek 3. marca ob 20. uri v gimnazijski telovadnici.

Ne rečemo preveč če trdimo, da samo s pridalkom že davno priznanega „Pravega Francka“ lahko priredimo res dobro, krepko kavo, zlatorjave barve; vsekakor moramo vzeti pravo količino, torej nikakor premalo. „Pravi Franck“ je radi svoje nedosegljive kakovosti in izdatnosti pri nakupu in uporabi najcenejši in najboljši pridelek.

Tečaj za esperanto bo otvorilo esperantsko društvo „Zelena zvezda“ v Kranju, če se prijavi dovolj interesentov. Prijavili se je treba najkasneje do 1. marca pri g. Slabe Ludviku, Kranj, Mestni trg 15, kjer se dobe tudi vse podrobnejše informacije.

Župančičeva proslava. V sredo, 9. marca ob 8. uri zvečer bo v gled. dvorani Narodnega doma proslava 60 letnice Otona Župančiča, na kateri bo spregovoril uvodne besede dr. A. Slodnjak in pri kateri bodo sodelovali znani recitatorji in pevci, med njimi tudi g. režiser C. Debevec.

Občni zbor. V smislu člana 25., 35. do 38. pravila strelske družine v Kranju in po sklepu odborove seje, se določa občni zbor te družine na dan 10. marca t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih hotela „Jelen“ v Kranju s sledečim dnevnim redom: Volitev podpredsednika in polovica odbornikov (čl. 23). Udeležba članstva in ostalega občinstva zaželjena. Ev. predlogi naj se dostavijo v zaprti kuverti najkasneje tri dni pred obč. zborom. Odbor.

Pozor! Pozor!

HOTEL „STARA POŠTA“

Nudi za predpust

Original

Dingač

Pristna

Dolenjska

Izbrana

Haloška

vina 2 do 6 din cenejše!

Vsak petek sveže morske ribe!

v resnici polakomniti občinskega premoženja.

Državni tožilec je po zaključku dokaznega postopanja še vedno vztrajal pri obtožnici, dočim je branilec točko za točko pobijal navode obtožnice in povdarjal, da opustitev knjiženja v glavno blagajniško knjigo ne more predstavljati kaznivega dejanja, ker so vse postavke pravilno vnešene v stranske blagajniške knjige in blagajniške priloge.

Po kratkem posvetovanju senata je predsednik objavil sodbo, da se župan Križnar v smislu § 280. k. p. oprosti od obtožbe, da bi zagrešil inkriminirana kazniva dejanja utaje občinske imovine in potvorbe uradnih listin.

Original „DINGAČ“ zajamčeno pristao, sladko, črno vino, zdravstveno priporočljivo za slabotne, slabokrvne in rekonvalescente edino pri PETERLINU.

Občni zbor del. kulturn. društva „Vzajemnost“ v Kranju se je vršil pretečeno nedeljo ob zadovoljivi udeležbi članstva. Odborniki so podali izčrpna poročila o delovanju društva v pretečenem letu. Iz teh poročil je bilo razvidno, da društvo pravilno pojmuje in vrši kulturno delo med našim delavstvom, kar vse je že vsled skromnih razmer društva samega in njegovih požrtvovalnih sodelavcev res hvalevredno. Izvoljen je bil po večini stari odbor s predsednikom Vehovcem in podpredsednikom Bajdom na čelu. Društvu želimo v njegovem nadaljnjem delovanju še mnogo uspehov!

10. seja občinskega odbora se vrši v petek dne 25. t. m. ob 1/2 7. uri v mestni prosvetovalnici. Na dnevnem redu so zelo zanimive in za življenske interese mesta zelo važne zadeve, kakor na pr.: odstop zemljišča (800 m²) za Zdravstveni dom pri novi ljudski šoli; oddaja geodetskih del za nov regulacijski načrt; odobritev posojila do 5 milijonov dinarjev; poročilo Kopalniškega odseka glede gradnje novega kopalnišča in odobritev kolektivne pogodbe za občinske delavce. O poteku in rezultatih seje bomo poročali v prihodnji številki.

Nova lekarna. Kr. banska uprava odvarja na pobudo mr. ph. Hočevarja Antona iz Ljubljane predhodno postopanje radi ugotovitve pogojev za otvoritev nove javne lekarne v mestu Kranju. Okoliš te lekarne bi tvoril zapadni del mesta s sedežem lekarne pri „Stari pošti“.

Vse pritožbe prebivalcev Straheče doline glede napeljave javne električne razsvetljave so zastoj. G. župan Česenj je že davno obljubil, da bo v najkrajšem času uredil to vprašanje, toda zima mineva, z razsvetlavo pa še vedno ni nič. Prosimo merodajne kroge, da zadevo čimpreje uredi, ker se končno z obljubami sveti lahko le — najvernejšim volivcem.

Naše zadnje poročilo o debatah glede županove plače v Kranju in na Koroški Beli moramo resnici na ljubo izpopolniti v toliko, da župan Koroške Bele ni delavec, ampak **odpuščeni delavec**. Ker zanima rezultat te debatae gotovo tudi naše čitatelje, zato sporočamo, da je župan-odpuščeni delavec seveda-odklonil predlagano in od občinskega odbora že sprejeto povišanje županske plače vsled tega, ker sta dva odbornika glasovala proti, šestnajst pa za predlog — o povišanju plače. Čuden svet, res . . .

Smrtna nesreča v Jugobruni. V nedeljo se je v tovarni Jugobruna pripetila po usodepolnem naključju smrtna nesreča. Pri popraviljanju dvigala za premog je z višine 18 metrov odletela železna spojka na glavo delavca Žaklja Antona, ki se je slučajno mudil v dotičnem oddelku. Spojka mu je prebila levo stran lobanje. V torek se je zbralo k pogrebu nesrečne žrtve dela veliko število delavstva in ravnatelj, uradništvo ter mojstri omenjene tovarne. V imenu delavcev se je poslovil od pokojnika tovariš Japelj Anton. Tovarna in delavci so se pokojnemu oddolžili z dvema vencema, vdovo in štiri zapuščene otročičke pa bodo gmočno podprli!

Primskovo

Kranjski obč. odbor je na lanski preračunski seji votiral za gledališke odre cele občine din 6000.—, ki naj bi se razdelili med dotične odre, ki delujejo. S sklepom občinske uprave je bilo tudi že določeno, da dobi oder primskovskega gasilnega društva 750 dinarjev. Iz neznanih razlogov pa so na kranjski občini odklonili izplačilo te vsote kljub temu, da so iz istega fonda že davno prejeli podporo tudi tisti, ki te podpore niti pravno, niti moralčno — ne zaslužijo, vsled enostavnega razloga, ker jih prav za prav še — ni! Nova preračunska seja je zopet pred vrati in zato pozivamo naše zastopnike, da v polni meri skrbje za svoje dolžnosti.

Podbrezje

Del. kulturno društvo „Vzajemnost“ iz Kranja gostuje v nedeljo dne 6. marca ob pol 16. uri v gasilskem domu s Cankarjevo dramo „Kralj na Belajnovi“.

Cerklje

Celotni proračunski izdatki naše občine za leto 1938/39 znašajo približno 200.000 dinarjev; osebni izdatki predstavljajo z 42.600 din kar 21% celega preračuna, kar je za našo občino očitno preveč. Nasprotno pa je postavka: za kmeljištvo 7000.— din mnogo premajhna, če ne pozabimo, da živimo v pretežno kmečki občini. Zelo interesantna je postavka: **Dr. Megušar iz leta 1937 2070 din**, ki predstavlja pravne stroške pritožbe zoper oddajo lova, katero je naš župan vložil na lastno pest ter je radi tega tudi upravičeno mnenje doklade plačujočih občanov, da naj to vsoto tudi na lastno pest plača.

Občinska kasa izkazuje po vseh sanacijah in transakcijah še vedno 3000 din primanjkljaja. Na občini imamo tudi revizorja in novega občinskega tajnika.

Naša strelska družina je imela 13. t. m. svoj redni občni zbor. Članov ima sedaj 22. Aprila se bodo začele strelske vaje, poleti pa bo nagradno streljanje.

Škofja Loka

Skupina oblačilnih delavcev tovarne „Sešir“ je vprizorila v režiji g. Polenca „Pesem s ceste“. Igra je uspela zelo dobro, saj so dali igralci kakor režiser iz sebe vse, kar je bilo mogoče. Radovedni smo pa, zakaj se igra ni vršila v Škofji Loki in zakaj so jo igrali le na odru starološkega prosvetnega doma? Igralci so se trudili in vežbali, toda gmoten uspeh, katerega so gotovo zaslužili, jim ni bil — odobren! Čez sedem let . . .

Bled

Sokolsko društvo je priredilo pretečno nedeljo predstavo „Revček Andrejček“. Kot smo pri Sokolskem odru že vajeni, je bila veseloigra podana prvovrstno. Obisk je bil dober. — Isti dan je igral oder gasilske čete veseloigro „Zmešnjava na zmešnjavo“. Obisk je bil zadovoljiv. Napram lanskemu letu je gasilski oder pokazal že lepe znake napredka.

Združene papirnice Vevče, Goričane, Medvode so kupile od Kreditne banke nekdanjo Janovo žago v Gorjah. Ime novega podjetja je „Gorjana“ d. z. o. z., parna žaga in trgovina z lesom. Sedaj je, z vozniki vred, zaposlenih pri žagi preko 200 ljudi.

Kropa

Poročil se je v nedeljo 20. t. m. g. Marlin Tovornik, pek, z gđcno. Sabino Legatovo iz ugledne „Jurčkove“ družine. Novoporočencema, ženinu kot agilnemu voditelju esperantovskega tečaja, kakor tudi nevesti prav iskreno čestitamo!

„Lepkovo“ hišo je prodala Helena Smrekar po za kupca zelo ugodnih pogojev znanemu bogatašu Ivanu Magušarju, ki samo v Kropi poseduje tri lepe hiše. Seveda bi jo rad kupil marsikak delavec, če bi mu le bila naprodaj, posebno ko tako krvavo primanjkuje stanovanj.

KULTURNI PREGLED

V „Študijski knjižnici“, ki posluje v knjižnici Narodne čitalnice v Narodnem domu vsak ponedeljek in petek od 1/2 20 ure dalje, v sredo pa od 1/2 14 do 1/2 19 ure, je med drugimi na razpolago:

„Umetnost“ (mesečnik za umetniško kulturo). S 5—6 številko je stopila revija v drugo leto svojega izhajanja in prinaša otvoritveni govor dr. Windscherja ob razstavi bratov Šubicev. Avgust Rodin je prispeval: „Risba in barka“, Miha Maleš: „Pismo iz Benetk“, Zoran Mušič: „12. razstava hrvaških umetnikov v Zagrebu“. V rubrikah: Iz umetniškega sveta, K našim slikam, Revije in knjige so priobčeni številni informativni članki iz umetniškega življenja. Revijo odlikujejo izbrane reprodukcije risb, olj, litografij itd. Urednik je Miha Maleš.

„Popotnik“ (časopis za sodobno pedagogiko) vsebuje v 5—6 številki članke: A. Žerjav „Matija Senkovič, pedagoški književnik“; Vranc „Nekaj vtisov z mednarodnega ped. kongresa v Parizu“; Drag. Cvetko „Češkoslovaško muzikalno vzgojstvo v teoriji“; R. Horvat „Številke v katalogu“. Pod naslovi: Za šolsko delo, Šolski poizkusi, Za prepoved naše vasi in njene šole, Govorilnica, Razgled itd. prinaša revija aktualne sestavke iz sodobne življenske šole: A. Žerjav „Ali je možen življenski pojmovan slovnikiški pok?“; M. Ledinek „Moje poizkusno šol. delo in njega rezultati. V Čopič „Okolje-zivljenje našega šol. otroka“. Ker so gotovi članki pisani tudi lajkoma razumljivo, revijo toplo priporočamo zlasti staršem. Glavni urednik je Metod Kumelj.

Gogolj: „Revizor“ (Dijaki kranjske gimnazije). Kadar igrajo ljudje, ki se običajno ne pečajo z gledališčem se mi vedno vrine vprašanje ali igrajo samo za denar ali hočejo pokazati kaj posebnega? Pri nas so sploh pogosti primeri, da smatramo igro za najbolj primeren način pridobivanja. Vendar mi je nemogoče na tem mestu spuščati se globlje v ta zanimiv pojav. Eno je gotovo, da ima ta pojav tudi svojo dobro stran; na teh igrah lahko zasledimo igralske talente, ki v doglednem času nadomestijo starejše diletante ali pa prodoro celo na profesionalne odre. Seveda so taki primeri, posebno zadnje navedeni redki; večji pa bi bil pritok na diletanske odre, če ne bi živele naše srednje šole v tako ozkih, klavnih prilikah. In če se v takih prilikah pojavi igralska družinica gimnazijske mladine, je to korak ki si ga je treba zapomniti. Da so izbrali za svoj nastop prav „Revizorja“ je razumljivo, saj imajo z njim opravili v šoli in dvornim, da bi jih spravil tako daleč Gogoljev humor, češ s tako dobro komedijo bomo dobili večji izkupiček ali pa celo zavestno ali podzavestno čutenje „Revizorjeve“ aktualnosti v današnjem času. To so misli, ki so me obhajale ob vprizoritvi „Revizorja“ in če gledamo z vseh teh gledišč so dosegli gimnazijci popoln uspeh. Igralke in igralci bi bili uporabni na naših odrih, toda kaj pomaga če je prepovedano! Napravili so na desetline napak, toda ali niso imeli tudi na desetline sitnosti; izmenjali so režiserja, igrali na dveh odrih, kostumi so bili izposojeni in seveda marsikomu niso pristojali, menjavali so se igralci, kulise je bilo treba postaviti take kakršne so lastniki imeli itd. Pri vsem tem pa so pokazali, da jim je gledališče pri srcu, da ga ne smatrajo za pridobitno ustanovo, temveč bi v njem zaživeli, če bi jim bilo mogoče. Zaživeli pravim, kajti dokler tega ni, toliko časa od srednješolske mladine ne smemo pričakovati, da bi nam dala „Revizorja“ takega kot bi moral biti. „Ne dolži ogledala če imaš grd obraz!“

Vojaški team : S. K. Kranj

(Bohinjska Bela)

V nedeljo 27. 11., ob 3. uri pop.

HALO!

Vsak kdor hoče biti elegantno in poceni oblečen

1000

krasnih najmodernejših kamgarnov in športnih štofov za moške obleke in Angleških, Čeških in domačih tovarn je ravno kar dospelo **CENE SO 15% NIŽJE!**

Priporoča se tvrdka

LOGAR & KALAN
NASLEDNIK SREČKO VIDMAR
MANUFAKTURA **KRANJ**

Izkoristite ugodnosti našega popusta in lepe izbire

Prepričajte se! — Ogled blaga neobvezen

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN KEMICNIH IZDELKOV **KRANJ**

Zahtevajte in kupujte

Rekord
kremo za čevlje,

ki štiti usnje in daje lep sijaj

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „SOBOTE!“

I. COLNAR
KRANJ

TRGOVINA Z MEŠ. BLAGOM
KUHINJ. POSODA, PORCELAN
STAVBNO STEKLARSTVO

SPORT

Gorenjska zimsko-sportna podzveza Jesenice

(Službeno)

Izlet gorenjskih smučarjev v Bohinj. Gorenjska podzveza se iskreno zahvaljuje vsem delegatom klubov, ki so bili prisotni in pomagali pri izvedbi našega I. izleta. Posebno se zahvaljujemo delegatom klubov SK Ilirije, SK Ljubljane, SK Poljana iz Kranja, SK Jezerskega, SK Dovyje Mojstrana, ASK Gorenjec, SK Bratstva, TSK Skale in SK Bohinju. Zahvaljujemo se vsem tvrdkam, podjetjem in osebam, ki so poslali na naše prošnje toliko lepih daril, ki smo jih razdelili med naše tekmovalce. Prepričani smo, da smo z našo prireditvijo dosegli svoj namen,

TPD Radovljica, Z ozirom na dopis g. F. Prešerna glede medklubske prireditve, ki bi se vršila dne 28. febr. Vam javljamo, da te prireditve ne moremo odobriti, ker se ta dan vrši državno prvenstvo v alpski kombinaciji.

Državno prvenstvo v alpski kombinaciji, se vrši dne 27. in 28. febr. na Pustem rovtu nad Jesenicami, in ne na Črnem vrhu kot je bilo objavljeno v dnevnem časopisju. Na teh prireditvah je dovoljen nastop tudi tekmovalcem, ki so nastopili na tekmah Fantovskih odsekov, dočim je zabranjen nastop tekmovalcem Sokolom, ki so tekmovali na Češkem.

Prošnje za tečaje smučarskih učiteljev, poslano od SK Jezersko, SK Poljane, SK Dovyje Mojstrana se se takoj poslane na ministarstvo.

SK Poljana Kranj. Dopis od 15. febr. se vzame na znanje. Verificirana izkaznica za Ažman Zdenko bo poslana tekom prihodnjih dni.

Verifikacija. Z današnjim dnem se verificirajo za SK Poljana Kranj tov. Ažman Zdenka, za SK Bratstvo Jesenice tov. Medja Franc, za ASK Gorenjec tov. Baš Davorin. Iz seznama se črta Rus Tomo in Rus Janko oba Poljana.

Sodniški izpiti, se bodo vršili nepreklicno dne 27. marca t. l. Čas in kraj bo naknadno objavljen. Vsi klubi naj opozore na ta termin svoje kandidat. Naknadno se sprejme prijava za sodniški izpil od SK Poljane za Ažman Z. Uprava GZSP

Gibanje vlog pri slovenskih hranilnicah v l. 1937

Zveza Jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani je sestavila pregled o gibanju hranilnih vlog pri 29 slovenskih hranilnicah v l. 1937. Ker trenutno obresti za l. 1937 še niso pripisane, so zaradi primerjave upoštevane številke za l. 1936 in 1937 brez obresti.

Vloge na knjižice so narasle za 9.817.170 dinarjev na Din 603.021.843, vloge v tekočem računu so pa padle za Din 4.218.000 na Din 402.369.000, skupna vsota vlog pa je narasla za 5.598.927 dinarjev na Din 1.005.391.520, med ko so 31. decembra 1936 iznašale le 999.014.440.

Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 5, v tekočem računu pa pri 13, skupno pa pri 5 hranilnicah. Hranilnih knjižic je bilo v prometu 129.112, tekoče račune pa so imeli 6.394 vlagatelji, skupaj torej 135.506 odprtih vložnih računov.

Stanje vlog je pri posameznih hranilnicah znašalo v milijonih dinarjev: Ljubljana (mestna) 364,2, Ljubljana (banovinska) 169,9, Maribor (ban.) 88,4, Maribor (m.) 83,4, Kranj (m.) 40,9, Celje (m.) 30,9, Novo mesto (m.) 28,8, Radovljica (m.) 23, Vrhnika (občinska) 18,9, Slovenj Gradec (okrajna) 17,2, Kamnik (m.) 13,9, Kočevje (m.) 13, Ljubljana (Hranilnica kmečkih občin) 12,8, Krško (obč.) 11,4, Ptuj (m.) 11,4, Brežice (m.) 9,7, Črnomelj (m.) 8,3, Slov. Bistrica (okr.) 8,3, Škofja Loka (m.) 7,4, Sv. Lenart v Slov. gor. (okr.) 6,6, Gor. Radgona (obč.) 5,3, Marenberg (obč.) 5, Slov. Konjice (okr.) 4,7, Ormož (m.) 4,7, Murska Sobota (obč.) 4,2, Kozje (obč.) 3,3, Kostanjevica (obč.) 2,4, Rogatec (okr.) 2,4 milj.

Nove vloge pri zaščitenih hranilnicah so 31. decembra 1937 iznašale 205,3 milijon dinarjev, t. j. 41,6% vseh vlog pri teh hranilnicah, ki iznašajo 493,4 milj. dinarjev. Nove vloge so seveda jako neenakomerno razdeljene na posamezne hranilnice. Čim prej je namreč kaka hranilnica oprostila vsaj del vlog, tem več novih vlog je prejela. Upoštevane so tu dejanske nove vloge, nadalje pa tudi oproščeni obroki, oproščene vloge in oproščene obresti, ki se smatrajo za nove vloge in so vedno razpoložljive. Pri 5 (nezaščitenih) hranilnicah so proste vse vloge v iznosu 334,6 milj. dinarjev.

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značajo vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Prodajalka

s trgovsko šolo, stara 24 let, ki je bila uslužbena pri večji trgovski firmi na Gorenjskem, z znanjem nemščine in pisarniški deliše primerno mesto. Ponudbe prosim pod „Priklupna“ na upravo „Sobote“.

Sprejem

zastopstvo dobro idočih predmetov za Kranj in celo Gorenjsko. Ponudbe pod „Lassen avto“, na upravo lista.

Gospod

s sigurno eksistenco želi dopisovati z inteligentno in simpatično damo. Dopise pod „Zenitev možna“ na upravo lista.

Kupujem

stalno kante od olja in podobne. Ponudbe na upravo „Sobote“ pod „Kante“.

Prodaj

poceni klavirsko harmoniko, 80 basov z registrim, malo rabljena. Naslov v upravi.

Avto Fiat

ki je v prometu in v uporabnem stanju proda za din 4800 eventualno tudi na obroke „Obnova“, Kranj, Prešernova ul. 18.

Iščem prazen lokal

v centru mesta v Kranju. Ponudbe pod „tako“ na upravo „Sobote“.

Iščem družabnika

ali družabnico s 40—50 tisoč dinarji za zelo rentabilno podjetje. V slučaju obvladanja lažjih pisarniških del je sodelovanje proll razmeram primerni plači zaželeno. Pismene ponudbe na upravo lista pod „Sigurna garancija“.

Vsakovrstno

zimsko, moško in damsko

perilo,

nogavice, rokavice, kravale, damske torbice itd. dobite v modni trgovini

IVO WENDLING

Jenkova ulica

Pozor!

Kdor želi imeti

LEPO EMAJLIANO KOLO ALI MOTOR

(v peči žgano ali nitro) po poljubni izbiri barv v vseh tonih, temu izvrši naj solidneje

JOS. GREBENŠEK - KRANJ
LIČAR IN SLIKAR

Vedno konkurenčne cene!

Tiskarna „Sava“ d. d. Kranj

Knjigarna — Književnica — Štampiljki
Zaloga vseh žolskih potrebščin

Inserirajte v „SOBOTE!“

Kadar rabite trpežno baterijo, kupite enkrat znamko

ki je v kvaliteti prvovrstna. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Samoprodaja:

IDES KRANJ